Nový rektor Univerzity Karlovy exkluzivně pro čtenáře Medicíny po promoci:

„Mým cílem je dokončit důležité projekty a stále zvyšovat úroveň vědy, vzdělávání a mezinárodní prestiž UK!“

Profesor RNDr. Jiří Zima, CSc., byl uveden do funkce rektora Univerzity Karlovy 1. února 2026. Analytická chemie na Přírodovědecké fakultě UK jej provází po celou jeho profesní kariéru. Na svých webových stránkách www.jirizima.cz má mimo jiné uvedeno: „Na Přírodovědecké fakultě jsem od roku 1993 zastával řadu akademických a organizačních funkcí. Začínal jsem jako člen pedagogické rady, člen provozní komise chemické sekce a zástupce vedoucího katedry analytické chemie. V roce 2006 jsem se stal členem kolegia děkana jako proděkan pro rozvoj. Od téhož roku jsem se také podílel na přípravě a koordinaci projektu Kampus Albertov, nejprve jako organizátor, později jako zmocněnec. V roce 2016 jsem byl zvolen děkanem Přírodovědecké fakulty a v roce 2020 znovuzvolen pro druhé funkční období.“ Nutno dodat, že profesor Jiří Zima není jen velmi úspěšným vědcem, pedagogem a organizátorem řady aktivit, ale v jeho životě zaujímají významné místo rodina, sport, cestování, četba a hospodaření: stará se o vlastní včelstva, věnoval se vinařství, a dokonce s kamarádem na venkově chová slepice. Jako děkan fakulty stál u zrodu mnoha úspěšných a prospěšných projektů. Více na www.jirizima.cz.

Pane rektore, co vás motivovalo ke kandidatuře na post rektora Univerzity Karlovy?

Bylo to více věcí. Tou první bylo to, že jsem chtěl dokončit strategické stavby Univerzity Karlovy jak v Hradci Králové, tak hlavně Kampus Albertov. Tou druhou záležitostí byla snaha dát k dispozici své zkušenosti děkana, protože jsem tuto funkci zastával po dvě období na jedné z největších fakult Univerzity Karlovy. Rád bych také trošku přispěl ke zklidnění atmosféry, která panovala na univerzitě. To byly asi tři nejdůležitější důvody.

A čeho byste v této funkci rád dosáhl?

Prvním cílem je dokončit zmíněné stavby. Už nyní je jasné, že se to podaří v Hradci Králové. Máme již i velmi dobrou strategii, jak dokončit biocentrum Kampusu Albertov, byť nás to

Profesor RNDr. Jiří Zima, CSc., byl uveden do funkce rektora Univerzity Karlovy 1. února 2026

Foto: rektorát univerzity Karlovy

samozřejmě bude stát mnoho peněz. Velmi rád bych na Univerzitu Karlovu přivedl zahraniční postdoktorandy a vědce. Chtěl bych, aby se do zahraničí dostávalo více našich lidí na zkušenou. Samozřejmě mě velmi těší, že máme různé aliance, ve kterých jsme aktivní, protože díky nim si budeme moci sáhnout na evropské peníze, protože bez nich bychom úspěšní pravděpodobně nebyli. Pak bych si samozřejmě přál, aby se na univerzitě všem studentům dobře studovalo a všem zaměstnancům dobře pracovalo.

Výborně. Navážu na vaši poslední větu. Lékařské fakulty a obecně studium medicíny představují trochu specifickou problematiku. V nedávné době proběhl průzkum, z něhož vyplynulo, že si medici přejí praktičtější zaměření studia, zejména v posledních ročnících. Můžete k tomu ze své pozice nějak přispět?

Zatím jsem ve funkci relativně krátce. Musím říct, že když jsem šel do volby, myslel jsem si, že vím o doktorském studiu všechno, protože jsem 12 let dělal garanta právě doktorského studia. Svůj názor jsem však musel přehodnotit. Přišel jsem totiž do kontaktu s doktorandy z humanitních i sociálních fakult a tam je situace zcela jiná. Stejně tomu bude na lékařských fakultách, kde navíc vstupuje do hry i nemocnice. Myslím si, že studium je momentálně nastavené dobře, zahrnuje tři roky teoretické přípravy, tři roky studia klinických oborů, ale zase nyní nemůžu ze svých zkušeností říkat, zda mají medici dost praktické výuky, či nikoli. V každém případě si myslím, že praktická výuka je velmi důležitá.

Překvapilo vás něco po nástupu na rektorát a jak jste se adaptoval na novou pozici, na nové prostředí?

Byl jsem dvakrát děkanem Přírodovědecké fakulty, takže jsem měl pocit, že o práci rektora vím prakticky všechno, ale nebyla to pravda. Práce rektora je mnohem komplexnější a vyžaduje diplomatičtější přístup, protože Univerzita Karlova má sedmnáct fakult. To považuji za největší rozdíl. A pak mě taky, musím říct, příjemně překvapila velká prestiž univerzity. Od mého nástupu do funkce nemine týden, abych se nesetkal s nějakou významnou osobností.

Čili to, co se říká, totiž že Univerzita Karlova ztrácí v poslední době prestiž, nepovažujete za relevantní?

Myslím si, že prestiž neztrácíme. Kampus Albertov se nám sice nepodařilo včas dokončit, to je nutné si přiznat, ale z rozhovorů s velvyslanci a zástupci cizích zemí vyplývá, že Univerzita Karlova je uznávána pro vysokou kvalitu výuky a vědy. Přitahuje mnoho zahraničních studentů i ze zemí, které již tradičně patří k těm s velmi kvalitním vzděláváním, jako jsou například Velká Británie nebo Spojené státy. O prestiži univerzity svědčí, že z celkového počtu 54 tisíc studentů tvoří asi 20 % zahraniční studenti v podstatě z celého světa. Rád bych toto procento ještě navýšil, protože si myslím, že jsou pro nás přínosem. Získají zde vzdělání a vracejí se do svých zemí, kde šíří povědomí o Univerzitě Karlově. Je samozřejmě na nás, jak kvalitní vzdělání budeme poskytovat.

Ještě existuje další pohled. Tady navážou vztahy s českými kolegy, což se pak může zúročit v další vědecké a pedagogické práci. Vidíte to také tak?

Přesně tak. Vztahy se můžou navázat tady s cizinci, anebo když naši lidé vyjedou ven. Mohu dát svůj příklad: když jsem vyjel na západ poprvé na delší pobyt do Velké Británie, navázal jsem tam se svými vrstevníky kontakty, které trvají dodneška. A opravdu to považuji za velmi významný krok ve své kariéře.

Činnost Univerzity Karlovy ale nespočívá jen ve výuce. Musíme produkovat výborné absolventy, ale musíme také mít výborné vědecké výsledky. Třetí rolí je návrat investic, které nám byly poskytnuty společností. Z větší části jsme totiž financováni z veřejných prostředků. Nejde jen o aplikovaný výzkum, ale také o akce a kurzy, které pořádáme pro veřejnost, aby vešlo do povědomí, že děláme užitečné věci.

Jaké jsou vaše priority v řešení problémů, které jste „zdědil" po svých předchůdcích?

Priority jistě mám. Jak jsem již zmínil, už se nám vyjasňuje, jak získat peníze na dostavbu Kampusu. Kolem Kampusu Albertov se pohybuji od roku 2006, kdy jsem se stal v období děkanátu Pavla Kováře proděkanem pro rozvoj. Termín Kampus Albertov ale, pokud mne hlava neklame, vymyslel až později kolega Petr Folk. Každopádně na této stavbě vzájemně spolupracovalo a stále spolupracuje mnoho kolegů a kolegyň z uvedených tří fakult, ať již z vedení, či z akademické sféry, kteří jsou zodpovědní za náplň, a rovněž techniků a stavebních odborníků, a všichni ti minulí i současní by rádi viděli úspěšné dokončení v roce 2028. A na tom moc záleží i všem zúčastněným z rektorátu.

Návrh nového vysokoškolského zákona obsahuje oproti stávajícímu značné změny. Které považujete za zásadní?

Ano, teď nás nejspíš čeká nový vysokoškolský zákon, o kterém se mluví a na nějž musíme být připraveni. Nový vysokoškolský zákon, jehož prvé obrysy vznikají na Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy, by měl reflektovat změny, ke kterým došlo po roce 1998, kdy vznikl zákon současný. V současné době se začaly scházet tzv. fokusní skupiny a pracovní skupiny. V těchto skupinách jsou zastoupeni odborníci a odbornice z různých oblastí školství, a to samozřejmě zástupci z univerzit/vysokých škol. Nyní je těžké předvídat, jak vše dopadne, ale nový zákon chce posilovat pravomoci, ale s nimi i zodpovědnosti rozhodujících aktérů na vysokých školách.

Univerzita Karlova zahrnuje 17 fakult, čtyři ústavy a řadu dalších pracovišť. Můžete mít aspoň rámcový přehled o jejich stavu?

Kolegium rektora je složeno z mnoha zástupců jednotlivých fakult, takže se ke mně informace dostávají. Každý týden máme několikahodinovou schůzku nejvyššího týmu, kde se všechny tyto záležitosti řeší. A já jsem, jak jsem už zmiňoval, byl dvakrát děkanem a byl jsem v kontaktu s dalšími děkany. Scházeli jsme se i neformálně, což je vždy lepší, protože tam zaznějí i informace, které by se na oficiálním fóru nesdělovaly. Kontakty s děkany udržuji stále, a tak se dozvím, co potřebuji.

Máte k některé z fakult bližší vztah než k ostatním?

Ke všem fakultám musím přistupovat stejně, protože každá má své přednosti, ale také nějaké nedostatky, které nemusejí pocházet přímo z dané fakulty, ale třeba z toho, že nemá tolik příležitostí k realizaci. Kdyby se někde vyskytly potíže, musím nejdřív zjistit, z čeho pramení. Pak můžeme společně hledat řešení. Určitě nemohu jakýmkoli způsobem privilegovat svou fakultu, protože by to snižovalo prestiž a důvěryhodnost rektora.

V životopisech píšete, že jste analytický chemik, a tento obor medicína také hojně využívá. Můžete konkrétně přiblížit, čemu se věnujete ve svých více než 200 publikacích v renomovaných časopisech? Co je vaším hlavním tématem?

Jsem takzvaně vyučený chemik, specializace analytická chemie. Začínal jsem úplně běžnými titracemi, ale jak se doba vyvíjela, dospěl jsem k velmi pokročilým metodám, jako jsou třeba kapalinová chromatografie nebo kapilární zónová elektroforéza, plynová chromatografie u separačních metod, ale vždy, nebo alespoň ve velké většině jsem tam měl elektrochemickou detekci, protože jsem byl nebo ještě jsem elektrochemik. Tyto metody jsme používali většinou k vývoji nových postupů pro stanovení biologicky aktivních organických sloučenin. A termínem biologicky aktivní myslím, že se jednalo o nebezpečné látky, třeba potenciální karcinogeny, nebo šlo o antineoplastická léčiva, která pomáhají, ale úplně stejně můžou i škodit. Věnoval jsem se tedy elektrochemickým principům využívaným v separačních metodách pro stanovení biologicky aktivních látek.

Můžete ještě říci, čeho se týkaly vaše patenty?

Byly to patenty pro detektory – array, které vyhodnocovaly mnohočetné signály. Byly to spíš jakési zajímavé speciality, ale nepodařilo se nám je dotáhnout do konce. Byly docela komplikované na výrobu a praxe potřebuje, aby byly relativně jednoduché, pokud možno co nejlevnější, a šly vyrábět sériově.

Na svém webu uvádíte i velmi široké spektrum volnočasových aktivit. Budete mít na ně ještě čas jako rektor? Třeba i na včelaření?

Všechno závisí na organizaci času. Snažím se udržet si volné soboty, byť ne vždycky se mi to daří. Nejsem zkušený včelař, jsem začátečník, mám teprve tři včelstva. Loni jsem měl dvě, ale už z těch dvou jsem měl asi 44 kg medu. Zimu přežila, zdá se, že dobře. To už jsme zkontrolovali, letos to bude k 60 kg medu. Neplánuji se tím živit – to je zábava na přilepšenou. Hlavně když mě štípne včela, naštěstí neoteču, a baví mě je pozorovat. S kamarádem zase chováme na venkově slepice. Já kupuji slepice a krmení, on se o ně stará a vajíčka si dělíme jedna k jedné. Dříve jsem hrál aktivně fotbal, ale pak jsem si vykloubil palec u levé nohy, a tak jsem si řekl, že už je asi čas, abych toho nechal, než se zraním vážněji. Jako amatéři jsme jezdili s fotbalem po celém světě. Byli jsme na Martiniku, v Kambodži, ve Francii, v Německu, Rakousku, Chorvatsku.

Takže jste se dostal do světa nejen s vědou, ale i s fotbalem?

Věda umožňuje dostat se v podstatě do jakékoli země, když o to opravdu stojíte a máte co nabídnout.

Kde vás to nejvíc bavilo?

Líbilo se mi v Novém Mexiku i v Malajsii. To jsou naprosto kontrastní země, které pro mě byly úplně nové. V Novém Mexiku jsem byl uprostřed polopouště, ale na vynikající a dobře vybavené univerzitě. V Malajsii zase obklopen džunglí, kde se věda velmi rychle rozvíjí. Líbilo se mi prakticky všude, ale jako první mě teď napadla tato dvě velmi odlišná místa.

Nebude vám cestování chybět?

Jsem už v určitém věku, takže cestování přestává být prioritou. Budu se věnovat svým zálibám, z nichž jsem některé odložil. Základní předpoklad je, aby byl člověk zdráv.

Co byste chtěl zmínit na závěr?

Funkce rektora zdaleka nestojí jen na samotném člověku, který ji zastává. Podstatné je mít tým, o který se rektor opírá. Musím mít jistotu v tom, že prorektor pro zahraniční nebo studijní agendu pracuje tak, jak nejlépe umí. Myslím si, že můj tým je velmi dobrý, alespoň se mi to tak jeví po dvou a půl měsících, kdy jsem ve funkci. Nezaznamenal jsem žádné konflikty a mám pocit, že všichni svou práci dělají dobře. Úspěch rektora vždycky závisí i na tom, jaké lidi má kolem sebe, jak moc se na ně může spolehnout, jakou jim dá důvěru a jak oni tu důvěru naplňují.

Kolegium rektora a akademický senát jsou dvě tělesa, která by měla táhnout jedním směrem, ale každé z nich má trošku jiné prostředky k dosažení cíle. Nemělo by se stávat, aby se kolegium dohadovalo se senátem, protože obě tělesa mají stejný cíl.

Na fakultě jsem neměl se senátem nejmenší problém. Vždycky jsme věděli, co mají dělat oni a co děláme my. Jde o umění komunikace, což je i v současné době velké medicínské téma. Nejde jen o to, co se sděluje, ale především o umění naslouchat. Nikdo, opravdu nikdo neví všechno, ač si to někteří myslí.

Největší profesní přání do budoucnosti?

Mým přáním je, aby se univerzita vyvíjela dobře, aby panovaly dobré vztahy mezi studenty, zaměstnanci, abychom produkovali výborné absolventy, aby k nám přicházeli ze zahraničí dobří odborníci, kteří nám zase přinesou něco nového, aby univerzita prosperovala. Za Univerzitou Karlovou je historie 678 let a přeji jí, aby směřovala stále kupředu.

Marta Šimůnková

Profesor Zima byl za svou vědeckou a výzkumnou činnost oceněn Zlatou medailí Univerzity Karlovy a Medailí Rudolfa Brdičky

Foto: David Urbanczyk